

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 293

van **MANUELA VAN WERDE**

datum: 5 februari 2016

aan **PHILIPPE MUYTERS**

VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen - Artistiek onderzoek

In 2015 richtte de Universiteit Antwerpen met het Antwerp Research Institute for the Arts (ARIA) een nieuw onderzoeksinstituut op. ARIA wil het artistieke onderzoeksbeleid binnen de Associatie Universiteit en de Hogescholen Antwerpen, waaronder drie Schools of Arts (de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten, het Koninklijk Conservatorium en Sint Lucas), vormgeven.

ARIA zit daarmee op het kruispunt tussen de kunsten en de academische wereld, en ziet het als een prioriteit om die twee werelden te kruisbestuiven.

Tot nu toe werd artistiek onderzoek altijd met het onderzoeksgeld van de Schools of Arts bekostigd, geld dat ze krijgen van de decreetgever. Tegelijk bestaat de mogelijkheid om wetenschappelijk onderzoek in de kunsten met gelden van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO) te financieren.

Het FWO werkt met leescommissies bestaande uit experts die beslissen over het toekennen van steun. Het zogenaamde 'Cult2'-expertenpanel' is binnen het FWO verantwoordelijk voor kunst, kunstgeschiedenis en literatuur. Kunstenaars kunnen daar aanvragen doen voor artistieke onderzoeksprojecten.

En daar zit een spanningsveld. Het FWO-kader is heel competitief, en in de praktijk is het heel moeilijk voor kunstenaars om hun projecten in een uitgesproken academische omgeving verkocht te krijgen.

Artistiek onderzoek in de kunsten heeft een eigenheid waarmee de meeste universiteitsprofessoren niet vertrouwd zijn. Om van een doctoraat te spreken is theoretische reflectie nodig, maar doctoraten in de kunsten zijn in eerste instantie artistieke producten.

De oprichting van ARIA binnen de Associatie Antwerpen kan een manier zijn om een tussenruimte te creëren waar de academicus en de kunstenaar elkaar kunnen ontmoeten, en hen te begeleiden bij hun aanvragen bij het FWO. Maar er is meer. Dezelfde problematiek doet zich ook voor binnen de associaties van Gent, Leuven en Brussel.

- 1) Is de minister van oordeel dat de oprichting van een apart panel (leescommissie) voor de kunsten binnen het FWO opportuun is?

- 2) Overweegt de minister een consultatie van het veld om, in samenspraak met het FWO, te komen tot een meer bevredigende oplossing die recht doet aan de eigenheid van het artistiek onderzoek?

ANTWOORD

op vraag nr. 293 van 5 februari 2016

van **MANUELA VAN WERDE**

1. In 2010, bij het implementeren van de nieuwe panelstructuur van het FWO, werd er met het oog op het academiseringsproces en de oprichting van specifieke "School of Arts", voor het eerst ook binnen de panels van het FWO ruimte gecreëerd voor onderzoek in de Kunsten, daar waar voorheen de klemtoon lag op onderzoek over de Kunsten (kunstwetenschappen). Er gingen destijds lange debatten vooraf om te bepalen onder welke vorm deze nieuwe groep van onderzoekers een plaats konden krijgen binnen de FWO-structuur.

Uitgangspunt hierbij was dat uitvoeringen of produceren van kunst niet thuishoren bij het FWO. De klemtoon moet blijvend liggen op onderzoek.

FWO kiest ervoor zowel onderzoek in als onderzoek over de kunsten te financieren. In beide gevallen stelt het de wetenschappelijke toetsbaarheid als norm. Net als onderzoek op andere domeinen, gelden hier als fundamentele criteria van wetenschappelijkheid:

- een duidelijk geformuleerde onderzoeksvraag;
- een gevalideerde methode;
- een haalbaar stappenplan;
- rapportering over de behaalde resultaten;
- toetsing daarvan door experts in het onderzoeksdomein.

Er werd in 2010 bewust gekozen om deze nieuwe groep van onderzoekstopics onder te brengen in een panel waar ook reeds meer "ervaren" onderzoeksthema's, namelijk het onderzoek in de literatuur- en de kunstwetenschappen aan bod kwamen. Op die manier konden onderzoekers van elkaar leren en kon van bij aanvang ook het excellentieniveau bij deze nieuwe groep van onderzoekers gegarandeerd worden. Het FWO schreef zich hiermee ook in een breder Europees verhaal in, waarbij binnen de panelstructuur van de European Research Council (ERC) dit onderzoek eveneens is ondergebracht in één panel, samen met o.a. literatuuronderzoek (SH5: Cultures and Cultural Production).

De samenstelling van het FWO-panel CULT2 werd specifiek afgestemd op het evalueren van deze nieuwe groep van onderzoeksvoorstellen en aan de profiellijst werd specifiek het profiel van Onderzoeker in de Kunst (beeld, muziek, en podium) toegevoegd.

Het toekennen van FWO-financiering is inderdaad uiterst competitief, maar dat betekent geenszins dat dit type van onderzoek geen kansen zou krijgen binnen de huidige panelstructuur.

Het is dus geenszins zo dat het onderzoek in de Kunsten vandaag stiefmoederlijk zou behandeld worden binnen het FWO, of minder kansen tot financiering zou krijgen dan andere onderzoeksdisciplines. De succesgraad over alle FWO-panels heen is trouwens gelijk.

2. Zoals ik heb aangegeven in de beleidsbrief WEWI, is het de bedoeling om in de loop van 2016 de evaluatieprocedure van het FWO te herbekijken. In deze context kan

ook de structuur van de FWO-expertpanels herbekeken worden. Het in dialoog gaan met de stakeholders, om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren zal deel uitmaken van deze oefening.

Het is steeds mijn betrachting, als deze van het FWO, om alle disciplines zich maximaal te laten ontplooiën en optimale kansen te bieden.